

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 14 maj 1892, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckta förslag dels om ändring i gällande instruktion för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket, dels om antagande af instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Till sammansatta stats- och bankoutskottet hafva från statsutskottet öfverlemnats två till sistnämnda utskott remitterade, inom Andra Kam-maren väckta motioner, nemligen n:o 22 af herr *P. Andersson* i Högkil om upphäfvande af § 5 i instruktionen för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket och n:o 92 af herr *J. H. G. Fredholm* om antagande af ny instruktion för Riksdagens revisorer.

Herr *P. Andersson* erinrar i sin motion till en början derom, att uti § 5 af instruktionen för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket stadgas:

»Enär någon af statskontorets ledamöter inför revisorererna företer Kongl. Maj:ts nådiga förordnande för honom att, under förrättningen, revisorererna med nödiga upplysningar tillhandagå, skall han ega rättighet att till revisorerernas protokoll lemna sådana meddelanden, som med revisionsåtgärden hafva gemenskap.»

Då för revisorerne tillhandahölles: 1:o alla statsverkets räkenskaper för revisionsåret; 2:o statskontorets, så ock alla öfriga vederbörande verks och myndigheters till Kongl. Maj:t afgifna berättelser om tillståndet och styrelsen af de under deras förvaltning stående delar af statsverket för

samma tid, samt 3:o alla de kongl. bref, protokoll och handlingar, utan undantag, på hvilka nämnda räkenskaper och berättelser sig grundade;

då revisorerna egde att åt sig utse sekreterare, så ock erforderligt kameral- och kanslibitråde, helst ibland de embets- och tjänstemän, som varit eller vore i statskontoret anstälde; och

då revisorerna, om de funne sig för sina göromål behöfva af någon embetsman eller af något publikt verk inhemta muntliga eller skriftliga upplysningar, egde rättighet att hos statsministern begära befallning till vederbörande om de äskade underrättelsernas meddelande,

borde det efter motionärens förmenande vara tydligt och klart, att ofvan anförda paragraf vore helt och hållet öfverflödig.

Då härtill komme det viktiga skäl, att revisorerna, fria och oberoende borde få fullgöra sitt magtpåliggande och ansvarsfulla uppdrag, föresloge motionären, att Riksdagen ville besluta, att § 5 uti instruktionen för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket skulle upphöra att vara gällande.

Herr *Fredholm* åter föreslår i sin ofvan berörda motion, att Riksdagen behagade antaga det af sammansatta stats- och bankoutskottet vid 1885 års riksdag framlagda sammanjemkningsförslag till instruktion för Riksdagens revisorer, med den ändring, att i stället för den der föreslagna 15 § införes motsvarande stadgande i nu gällande instruktion för Riksdagens revisorer af statsverket.

Till stöd för detta sitt förslag anför motionären, bland annat, följande:

»Behovet af en förnyad instruktion för Riksdagens revisorer har länge gjort sig kämbart. Revisorerna sjelfve hafva vid mer än ett tillfälle erinrat om behöfligheten af en omarbetning af nu gällande instruktioner. Senast uttalade sig 1884 års revisorer om önskvärdheten af att en ny instruktion för revisorerna af stats-, riksgälds- och bankoverken måtte utarbetas, och med anledning af detta uttalande tillsatte Kongl. Maj:t en komité med uppdrag att afgifva förslag till en sådan instruktion.

Det sålunda utarbetade förslaget framlades för 1885 års Riksdag. Vid föredragning i kamrarne af detta förslag med deri af det sammansatta stats- och bankoutskottet gjorda ändringar stannade kamrarne i olika beslut. Denna skiljaktighet i besluten föanledde ett sammanjemkningsförslag, som antogs i Andra Kammaren men föll i den Första med anledning deraf, att sistnämnde kammare icke ville godkänna den lydelse, som 15 § i sammanjemkningsförslaget egde. Första Kammaren ville nemligen icke, att revisorerna skulle i instruktionen medgifvas rätt att genom sin ordförande direkt inhemta upplysningar från vederbörande myndigheter, utan skulle detta fortfarande som hittills, enligt nu gällande

instruktioners föreskrift, ske på en omväg på så sätt, att revisorerna genom sin ordförande till statsministern derom framstälde begäran.

Denna skiljaktighet i uppfattning om hvad den 15 § rätteligen borde innehålla synes mig hafva en mera teoretisk än praktisk betydelse. Ty lika litet som nu gällande stadgande i 4 § af instruktionen för revisorerna af statsverket kunnat förhindra, att genom omständigheternas magt en praxis utbildat sig i nära öfverensstämmelse med lydelsen af sammanjemkningsförslagets 15 §, lika litet torde bibehållandet af förstnämnda stadgande i en ny instruktion kunna medföra den verkan, att revisorerna för framtiden skulle blifva förhindrade att så som hittills förskaffa sig önskade upplysningar på det enkla sättet, att de derom hos vederhörande, sjelfva eller genom vid revisionen anställda kanslibiträden, göra förfrågan.»

Det af herr Fredholm omförmälda, af sammansatta stats- och bankoutskottet vid 1885 års riksdag framlagda sammanjemkningsförslag till instruktion för Riksdagens revisorer hade följande lydelse.

“Instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Gemensamma bestämmelser.

§ 1.

Riksdagens revisorer skola för den enligt 72 § riksdagsordningen dem åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda i Riksdagens hus i Stockholm hvarje år den 1 oktober eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter, kl. 11 förmiddagen; och skall revisionsförrättningen vara fullbordad inom två månaders tid.

§ 2.

Vid revisorernas första sammanträde, hvartill kallelse bör af fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdas genom kungörelse i tidningar, föres ordet, intill dess ordförande valts, af den af revisorerna, som bevisat de flesta statsrevisioner, och, om två eller flere revisorer deltagit i lika många revisioner, af den bland dem, som är till lefnadsåren äldst.

Sedan revisorerna styrkt sin behörighet och ordförande blifvit vald och intagit sin plats, anställes val af vice ordförande.

Båda valen skola ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal skilje lotten.

§ 3.

Om under revisorernas öfverläggningar skiljaktiga meningar uppstå och omröstning begäres, skola revisorerna till protokollet afgifva sina röster, med afgörande röst för ordföranden, då rösterna äro lika; hvarje revisor dock obetaget att mot beslutet anmäla reservation.

§ 4.

Till befordran af revisionsförrättningens skyndsamma gång kunna revisorerna sammanträda på afdelningar för ärendenas beredning; dock skall hvarje af sådan afdelning väckt förslag till afgörande föredragas i plenum.

För öfrigt ega revisorerna att i särskild arbetsordning närmare bestämma sättet för och fördelningen af arbetet vid årets revisionsförrättning.

§ 5.

Revisorerna må åt sig utse sekreterare, en för stats-, en för banko- och en för riksgäldsverket, äfvensom kameral- och kanslibiträden till det antal, som finnes erforderligt, samt nödig vaktbetjening.

De af revisorerna antagne tjänstemän och betjente åtnjuta arfvoden, hvilkas belopp bestämmas af revisorerna samt utbetalas af riksgäldskontoret.

§ 6.

Öfver revisionsförrättningen skola revisorerna afgifva berättelser, särskildt angående statsverket, särskildt angående riksbanken och särskildt angående riksgäldskontoret.

Om tryckning, offentliggörande och öfverlemnande till näst sammanträdande Riksdag och revisorer af dessa berättelser jemte dertill hörande förklaringar stadgas i riksbankens och riksgäldskontorets reglementen.

§ 7.

Revisorerna skola vid sin förrättning noggrant iakttaga hvad regeringsformen, riksdagsordningen och denna instruktion samt de för

fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gällande ansvarighetslagar och öfriga stadganden innehålla; och skola revisorerna hålla tyst och förtegardt hvad enligt Riksdagens beslut eller ingångna aftal eller för öfrigt enligt sakens natur bör vara tyst rörande enskildes affärsförhållanden till kronan, riksbanken eller riksgäldskontoret.

§ 8.

Revisorerna ega att, om de finna sådant för behörigt fullgörande af den dem åliggande granskningsskyldighet erfordras, samfäldt eller genom någon sin afdelning eller genom särskildt utsedde delegerade företaga besök hos eller resa till allmänt verk eller inrättning inom eller utom hufvudstaden.

Beslut om sådant besök skall endast i plenum kunna af revisorerna fattas.

§ 9.

Uppkommer, sedan lagtima Riksdag är afslutad och innan revisorerna sammanträdt, hinder för revisor att deltaga i revisionen, bör han derom göra anmälan hos Riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret; och skola fullmäktige ofördröjligen inkalla den närmast i ordningen varande suppleanten.

På enahanda sätt förfares, då för inkallad suppleant hinder uppkommer.

Behöfver revisor under pågående revision ledighet, eger han derom göra framställning hos revisorerna. Ledighet må dock ej beviljas för längre tid än en vecka; är längre ledighet behöflig eller uteblifver revisor utöfver en veckas tid, skall suppleant inkallas för den återstående tiden af revisionsförrättningen.

§ 10.

Hvarje revisor eger att under revisionsförrättningen åtnjuta traktamente med tio kronor om dagen äfvensom resekostnadsersättning i likhet med Andra Kammarans medlemmar; och skola dessa traktamenten och resekostnadsersättningar utbetalas af riksgäldskontoret.

Resekostnadsersättning tillkommer icke revisor, som i egenskap af riksdagsman eller i följd af annat allmänt uppdrag under den tid, revisionen pågår, vistas å revisionsorten samt för sådant uppdrag åt-

njuter dylik ersättning. Om revision eger rum under pågående riksdag, må icke heller den ledamot af revisionen, som tillika utöfvar riksdagsmannakallet och därför åtnjuter arfvode, vara berättigad att i egenkap af revisor uppbära traktamente.

§ 11.

Utom de af revisorerna fastställda arfvoden till sekreterarne samt kameral-, kansli- och vaktbetjeningen må revisorerna på riksgäldskontoret anvisa ersättning för inköp af papper, skrifmaterialier och andra dylika utgifter, för annonser om revisorernas sammanträden samt för de kostnader, som kunna föranledas af verkställda resor.

Särskilda bestämmelser.

1. *Angående revision af statsverket.*

§ 12.

Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

a) de för år afslutade, af föregående revisorer icke granskade räkenskaper jemte tillhörande sammandrag öfver alla medel, som tillkommit genom allmänna bidrag eller till statens verk och inrättningar annorledes influtit;

b) de af statskontoret samt af alla öfriga vederbörande verk och myndigheter i föreskrifven ordning afgifna årsberättelser öfver tillståndet och styrelsen af de under deras förvaltning stående delar af statsverket; samt

c) alla de kongl. bref, protokoll och handlingar, på hvilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.

§ 13.

Skulle en eller flere af de till statsrevisionen hörande räkenskaper och handlingar befinnas ofullständiga eller icke hafva undergått revision i kammarrätten, böra revisorerna det oaktadt underkasta äfven dessa räkenskaper och handlingar den granskning, som omständigheterna medgifva.

§ 14.

Vid revisionen af statsverket skola revisorerna efterse och granska, huruvida utgifterna öfverensstämma med stat och författningar samt huruvida de af Kongl. Maj:t meddelade beslut, på hvilka gjorda utbetalningar grunda sig, äro försedda med vederbörlig kontrasignation.

Vidare skola revisorerna tillse, om inkomsterna på rätta tider och till rigtiga belopp influtit i statens kassor; huru vederbörande, åt hvilka kontrollen öfver kronouppbördens anförtrotts, fullgjort sina skyldigheter; hvilka åtgärder blifvit vidtagna med afseende på möjligen inträffade propriebalanser och i öfrigt allt, som till ett tillförlitligt omdöme om statsverkets tillstånd och förvaltning kan anses erforderligt; och böra revisorerna, utan att, så vidt omständigheterna medgifva, förbigå detaljerna, hufvudsakligen granska dispositionerna, förvaltningen och resultaten på det hela.

§ 15.

Revisorerna må, om de så finna nödigt, från Konungens embetsmän eller statens verk eller inrättningar genom sin ordförande begära skriftliga eller muntliga upplysningar.

Skulle embetsman eller styrelse vägra att gå revisorerna till handa med begärd upplysning, ega revisorerna att, likaledes genom sin ordförande, hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot göra framställning om Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.

§ 16.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af statsverket, skall åtföljas af tabeller till jemförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under revisionsåret samt mellan de i stat uppförda anslagen och de verkliga utgifterna för samma tid, utvisande öfverskott eller brist på hvarje titel och på det hela.

I denna berättelse skall äfven anmälas:

a) om revisorerna finna något af Riksdagen fastställt anslag vara
Bih. till Riksd. Prot. 1892. 4 Saml. 2 Afd. 2 Häft.

öferskridet eller draget till annat ändamål än det af Riksdagen föreskrifna;

b) hvad i öfrigt är att erinra vid statsförvaltningen; och

c) om, sedan revisorerna begärt Konungens befallning till embetsman eller styrelse att gå revisorerna tillhanda med begärd upplysning, sådan befallning icke blifvit meddelad eller om revisorerna anse någon sin rättighet såsom Riksdagens ombud på annat sätt vara för nära trädd.

§ 17.

Berättelsen öfver revisionen af statsverket skall upprättas i två exemplar, af hvilka det ena skall öfverlemnas till Konungen och det andra till fullmäktige i riksgäldskontoret.

2. *Angående revision af riksbanken.*

§ 18.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde mottaga följande berättelser, nemligen:

a) af bankofullmäktige dels om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning i dess helhet och dels angående Tumba pappersbruk; samt

b) af styrelserna öfver afdelningskontoren om dessa kontors rörelse och förvaltning.

Öfriga af revisionen erforderliga handlingar tillhandahållas revisorerna i riksbanken.

§ 19.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksbankens tillstånd i alla dess delar samt huru densamma blifvit styrd och förvaltd efter den tid, som senast församlade revisorers och bankoutskotts granskning omfattat;

b) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren samt bankens embets- och tjänstemän stält sig de för detta verk gällande lagar, ordningar, stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

c) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, böra vidtagas;

d) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

e) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

f) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i frågor om tiensterns tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 20.

Revisorerna vare det förbjudet att ingå i något slags disposition af bankens medel.

§ 21.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola uppätta öfver revisionen af bankoverket, skall innehålla upplysning om bankens ställning samt uppgift dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken.

§ 22.

Den i nästföregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksbanken.

3. Angående revisionen af riksgäldskontoret.

§ 23.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde af fullmäktige

riksgäldskontoret mottaga fullmäktiges berättelse om detta verks tillstånd och förvaltning i dess helhet.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar och räkenskaper skola på revisionen tillhandahållas revisorerna, värdehandlingar dock endast i riksgäldskontoret.

§ 24.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksgäldskontorets tillstånd i alla dess delar samt huru detsamma blifvit styrdt och förvaltadt efter den tid, som senast församlade revisorers och statsutskotts granskning omfattat;

b) att härvid undersöka, om detta verk kommit i behörigt åtnjutande af de åt detsamma anvisade inkomster och tillgångar samt om verkställda utbetalningar varit öfverensstämmande med gällande beslut och föreskrifter;

c) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige samt riksgäldskontorets embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

d) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, anses böra vidtagas;

e) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser, af fullmäktige, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

f) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

g) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i fråga om tjensters tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 25.

Med undantag af de i ofvanstående §§ 5 och 11 omförmälda arfvoden och ersättningar må revisorerna icke ingå i något slags disposition af riksgäldskontorets medel.

§ 26.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af riksgäldskontoret, skall innehålla upplysning om riksgäldskontorets ställning samt tillkännagifvande, dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksgäldskontoret.

§ 27.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksgäldskontoret.»

I stället för § 15 i ofvan intagna sammanjemkningsförslag har herr Fredholm föreslagit intagande uti instruktionen af motsvarande stadgande i nu gällande instruktion för Riksdagens revisorer af statsverket. Detta stadgande, som återfinnes i § 4 af sistnämnda instruktion, är af denna lydelse:

»Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något publikt verk inhemta muntliga eller skriftliga upplysningar, begäre, genom sin ordförande, hos justitiestatsministern nådig befallning till vederbörande om de äskade underrättelsernas meddelande. Gälle likväl ej detta stadgande i afseende på banko- och riksgäldsverken, som böra alla äskade upplysningar omedelbarligen meddela.»

Sedan Riksdagens år 1884 församlade revisorer, i afgifven berättelse angående verkställd granskning af statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1882, åberopat hvad från revisorernas sida förut erinrats om behöfligheten af en omarbetning af de för revisorerna af stats-, riksgälds- och bankoverken gällande särskilda instruktioner, uppdrog Kongl. Maj:t den 16 oktober 1884 åt en komité att utarbete förslag till ny instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, riksgälds- och bankoverken, och den 22 november samma år aflemnade denna komité ett af motiv åtföljdt förslag

till dylik instruktion. I proposition (n:o 21) till 1885 års Riksdag föreslog Kongl. Maj:t derefter Riksdagen att i enlighet med komiterades förslag besluta instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Efter det nämnda proposition öfverlemnats till förberedande handläggning af sammansatt stats- och bankoutskott, tillstyrkte sammansatta utskottet i utlåtande n:o 5 antagande af det framlagda förslaget med några få, obetydliga ändringar. Vid utlåtandets föredragning i kamrarne biföllo dessa sammanstående utskottets hemställan i fråga om förslaget, utom med afseende å §§ 2, 3, 8, 15 och 17 i instruktionen, sådan densamma förelåg i berörda hemställan.

Med anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut framställde utskottet i memorial (n:o 7) det här ofvan intagna sammanjemkningsförslag, som icke upptog den i utskottets första förslag förekommande, men af Andra Kammaren afslagna § 17. Sammanjemkningsförslaget godkändes af Andra Kammaren, hvaremot Första Kammaren vidblef sitt en gång fattade beslut med afseende å § 15 och den nu uteslutna § 17.

Beträffande § 15 hade Första Kammaren beslutit, att den skulle erhålla följande lydelse:

»Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något statens verk eller inrättning inhemta muntlig eller skriftlig upplysning, begäre genom sin ordförande hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, hos statsrådets äldste i tjänst varande ledamot Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.»

Hvad åter angår den uteslutna § 17, löd denna paragraf i utskottets ursprungliga förslag sålunda:

»Om revisorerna besluta besök hos eller resa till sådant utom hufvudstaden beläget verk eller inrättning, som hör till statsverket, böra revisorerna hos statsministern eller, om denne är tjänstledig, statsrådets äldste i tjänst varande ledamot — så vidt lämpligen kan ske före resans anträdande — härom göra anmälan.»

Och hade Första Kammaren godkänt denna paragraf med uteslutande af orden »så vidt lämpligen kan ske».

Af hvad som förekom vid sammanjemkningsförslagets behandling i Första Kammaren, torde emellertid kunna dragas den slutsats, att kammaren vidhöll sitt i afseende å nämnda paragraf redan fattade beslut hufvudsakligen på den grund att frågan om ny instruktion för Riksdagens revisorer fallit genom kamrarnes olika beslut rörande § 15.

Till följd häraf och då motionärens förslag icke upptager den af

Första Kammaren förkastade lydelsen af § 15, utan innehåller, att denna paragraf må göras lika med § 4 i nu gällande instruktion för revisorerna af statsverket, synas några betänkligheter emot motionärens förslag icke vidare böra kunna göra sig gällande hos Första Kammaren.

Vidkommande den föreslagna instruktionen och de i densamma intagna stadganden, har utskottet ansett sig böra erinra om åtskilligt af hvad komiterade år 1884 anfört. Komiterade yttrade bland annat.

»Då komiterade, på sätt deras förslag utvisar, nu ifrågasatt afvikelse från den hittills i allmänhet och för närvarande tillämpade grundsatsen, att särskilda instruktioner skulle gälla för revisionen af stats-, af banko- och af riksgäldsverket, så få komiterade här närmare redogöra för de skäl, på hvilka komiterade stödt sin uppfattning om lämpligheten att upprätta en enda instruktion, i hvilken skulle sammanföras alla gemensamma bestämmelser i en afdelning samt i en annan i behöriga underafdelningar införas de för hvarje särskild gren af revisionen erforderliga stadgandena.

I första rummet har härvid för komiterade varit bestämmande, dels att 72 § riksdagsordningen omförmäler endast en enda instruktion och dels den omständigheten, att revisorerna för granskning af stats-, banko- och riksgäldsverken städse skola vara samma personer. Till följd häraf kunna åtskilliga grupper af stadganden lämpligen sammanföras till ett helt, såsom t. ex. i fråga om tid och ort för revisorernas sammanträdande, omröstningar, arbetssätt, i den mån bestämmelser derom i instruktionen kunna befinnas vara erforderliga, o. s. v. Vidare hafva komiterade trott sig finna, att de för hvart och ett af revisionens tre områden nödiga särskilda bestämmelserna icke äro flere eller mera olikartade, än att de utan svårighet kunna upptagas i särskilda afdelningar af det hela.

Den föreslagna anordningen innefattar ock i sjelfva verket endast till formen en förändring. Ehuru nämligen revisorerna för det närvarande för hvarje särskild gren af sin granskning hafva att följa olika instruktioner, återfinnes likväl en del bestämmelser, som afse deras verksamhet i dess helhet och därför bort upprepas i hvar och en af instruktionerna, endast i en af dessa. Så t. ex. förekommer endast i instruktionen för revisorerna af riksbanken stadgande om rättighet för revisorerna att dela sig på afdelningar och om sättet för omröstningar, när under revisorernas öfverläggningar skiljaktiga meningar bland dem uppstå, samt, i instruktionen för revisorerna af riksgäldskontoret, bestämmelse om rätt för dem att åtnjuta resekost-

nadsersättning och traktamente. Detta och andra dylika förhållanden synas antyda, att de nu gällande särskilda instruktionerna icke i sträng mening böra betraktas såsom ett afslutadt helt hvar för sig, om de också i formen synas så framträda.

Mot en enda gemensam instruktions utfärdande skulle nu kunna invändas, att Riksdagens befogenhet att låta granska statsverket hvilar på annan grund än dess revisionsrätt öfver egna verk, riksbanken och riksgäldskontoret, och att ur denna skiljaktighet kunde framgå lämpligheten af att bibehålla särskilda instruktioner; men komiterade hafva trott sig icke böra tillmäta en sådan invändning afgörande betydelse; och detta så mycket mindre som riksdagsordningen gifver stöd för en motsatt uppfattning.»

Hvad härefter beträffar de olika §§ i förslaget, vill utskottet i fråga om § 1 anmärka, att dennas innehåll i allt väsentligt återfinnes i ett år 1887 af Riksdagen antaget och den 13 juli samma år af Kongl. Maj:t kungjordt tilläggsstadgande till instruktionerna för Riksdagens revisorer af statsverket, riksbanken och riksgäldskontoret af följande lydelse:

»Riksdagens revisorer skola för den dem enligt 72 § riksdagsordningen åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda hvarje år den 1 oktober, eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter.»

Utskottet har funnit § 1 uti instruktionen böra ega, så vidt möjligt, lika lydelse med berörda tilläggsstadgande, hvilket, om det sålunda inflyter i den nya instruktionen, läser böra upphävas. Den i förslaget förekommande bestämmelsen att revisionsförrättningen skall vara fullbordad inom två månaders tid torde vara helt och hållet öfverflödig och här icke fullt på sin plats, då i nyssnämnda § af riksdagsordningen dylik föreskrift finnes meddelad.

Då den af Första Kammaren år 1885 beslutade lydelsen af § 15 till sitt innehåll motsvarar § 4 i gällande instruktion för revisorerna af statsverket, hvilken sistnämnda paragrafs stadgande motionären förordat i stället för sammanjemkningsförslagets § 15, har utskottet såsom § 15 här insatt Första Kammarens beslut i ämnet vid 1885 års riksdag.

Den i § 5 af gällande instruktion för Riksdagens revisorer i hvad som rör deras befattning med statsverket intagna föreskrift, hvilken herr P. Andersson i sin motion önskar upphäfd, återfinnes icke i den föreslagna instruktionen, och torde af denna anledning nämnda motion icke erfordra särskildt yttrande.

Utskottet hemställer,

a) att Riksdagen, med anledning af herrar Fredholms och P. Anderssons ofvan omförmälda motioner, må antaga följande

Instruktion för Riksdagens revisorer af stats-, banko- och riksgäldsverken.

Gemensamma bestämmelser.

§ 1.

Riksdagens revisorer skola för den dem enligt 72 § riksdagsordningen åliggande granskning af statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning sammanträda i Riksdagens hus i Stockholm hvarje år den 1 oktober, eller, om helgdag då inträffar, dagen derefter.

§ 2.

Vid revisorerernas första sammanträde, hvartill kallelse bör af fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdas genom kungörelse i tidningar, föres ordet, intill dess ordförande valts, af den af revisorererna, som bevisat de flesta statsrevisioner, och, om två eller flere revisorer deltagit i lika många revisioner, af den bland dem, som är till lefnadsåren äldst.

Sedan revisorererna styrkt sin behörighet, och ordförande blifvit vald och intagit sin plats, anställes val af vice ordförande.

Båda valen skola ske med slutna sedlar. Vid lika röstetal skilje lotten.

§ 3.

Om under revisorerernas öfverläggningar skiljaktiga meningar uppstå och omröstning begäres, skola

revisorerna till protokollet afgifva sina röster med afgörande röst för ordföranden, då rösterna äro lika; hvarje revisor dock obetaget att mot beslutet anmäla reservation.

§ 4.

Till befördran af revisionsförrättningens skyndsamma gång kunna revisorerna sammanträda på afdelningar för ärendenas beredning; dock skall hvarje af sådan afdelning väckt förslag till afgörande föredragas i plenum.

För öfrigt ega revisorerna att i särskild arbetsordning närmare bestämma sättet för och fördelningen af arbetet vid årets revisionsförrättning.

§ 5.

Revisorerna må åt sig utse sekreterare, en för stats-, en för banko- och en för riksgäldsverket, äfvensom kameral- och kanslibiträden till det antal, som finnes erforderligt, samt nödig vaktbetjening.

De af revisorerna antagne tjänstemän och betjente åtnjuta arfvoden, hvilkas belopp bestämmas af revisorerna samt utbetalas af riksgäldskontoret.

§ 6.

Öfver revisionsförrättningen skola revisorerna afgifva berättelser, särskildt angående statsverket, särskildt angående riksbanken och särskildt angående riksgäldskontoret.

Om tryckning, offentliggörande och öfverlemnande till näst sammanträdande Riksdag och revisorer af dessa berättelser jemte dertill hörande förklaringar stadgas i riksbankens och riksgäldskontorets reglementen.

§ 7.

Revisorerna skola vid sin förrättning noggrant iakttaga hvad regeringsformen, riksdagsordningen och denna instruktion samt de för fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret gällande ansvarighetslagar och öfriga stadganden innehålla; och skola revisorerna hålla tyst och förtegardt hvad enligt Riksdagens beslut eller ingångna aftal eller för öfrigt enligt sakens natur bör vara tyst rörande enskildes affärsförhållanden till kronan, riksbanken eller riksgäldskontoret.

§ 8.

Revisorerna ega att, om de finna sådant för behörigt fullgörande af den dem åliggande gransknings-skyldighet erfordras, samfäldt eller genom någon sin afdelning eller genom särskildt utsedde delegerade företaga besök hos eller resa till allmänt verk eller inrättning inom eller utom hufvudstaden.

Beslut om sådant besök skall endast i plenum kunna af revisorerna fattas.

§ 9.

Uppkommer, sedan lagtima Riksdag är afslutad och innan revisorerna sammanträdt, hinder för revisor att deltaga i revisionen, bör han derom göra anmälan hos Riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret; och skola fullmäktige ofördröjligen inkalla den närmast i ordningen varande suppleanten.

På enahanda sätt förfares, då för inkallad suppleant hinder uppkommer.

Behöfver revisor under pågående revision ledighet, eger han derom göra framställning hos revisorerna. Ledighet må dock ej beviljas för längre tid än en vecka; är längre ledighet behöfelig eller utblifver revisor utöfver en veckas tid, skall suppleant

inkallas för den återstående tiden af revisionsförrättningen.

§ 10.

Hvarje revisor eger att under revisionsförrättningen åtnjuta traktamente med 10 kronor om dagen äfvensom resekostnadsersättning i likhet med Andra Kammarens medlemmar; och skola dessa traktamenten och resekostnadsersättningar utbetalas af riksgäldskontoret.

Resekostnadsersättning tillkommer icke revisor, som i egenskap af riksdagsman eller i följd af annat allmänt uppdrag under den tid, revisionen pågår, vistas å revisionsorten samt för sådant uppdrag åtnjuter dylik ersättning. Om revision eger rum under pågående riksdag, må icke heller den ledamot af revisionen, som tillika utöfvar riksdagsmannakallet och därför åtnjuter arfvode, vara berättigad att i egenskap af revisor uppbära traktamente.

§ 11.

Utom de af revisorerna fastställda arfvoden till sekreterarne samt kameral-, kansli- och vaktbetjeningen må revisorerna på riksgäldskontoret anvisa ersättning för inköp af papper, skrifmaterialier och andra dylika utgifter, för annonser om revisorernas sammanträden samt för de kostnader, som kunna föränledas af verkställda resor.

Särskilda bestämmelser.

1. *Angående revision af statsverket.*

§ 12.

Revisorerna skola tillse, att dem i behörig ordning tillhandahållas:

a) de för år afslutade, af föregående revisorer icke granskade räkenskaper jemte tillhörande sammandrag öfver alla medel, som tillkommit genom allmänna bidrag eller till statens verk och inrättningar annorledes influtit;

b) de af statskontoret samt af alla öfriga vederbörande verk och myndigheter i föreskrifven ordning afgifna årsberättelser öfver tillståndet och styrelsen af de under deras förvaltning stående delar af statsverket; samt

c) alla de kongl. bref, protokoll och handlingar, på hvilka nämnda räkenskaper och berättelser grunda sig.

§ 13.

Skulle en eller flere af de till statsrevisionen hörande räkenskaper och handlingar befinnas ofullständiga eller icke hafva undergått revision i kamrarrätten, böra revisorerna det oaktadt underkasta äfven dessa räkenskaper och handlingar den granskning, som omständigheterna medgifva.

§ 14.

Vid revisionen af statsverket skola revisorerna efterse och granska, huruvida utgifterna öfverensstämma med stat och författningar samt huruvida de af Kongl. Maj:t meddelade beslut, på hvilka gjorda utbetalningar grunda sig, äro försedda med vederbörlig kontrasignation.

Vidare skola revisorerna tillse, om inkomsterna på rätta tider och till rättiga belopp influtit i statens kassor; huru vederbörande, åt hvilka kontrollen öfver kronouppbördens anförtrotts, fullgjort sina skyldigheter; hvilka åtgärder blifvit vidtagna med afseende på möjligen inträffade propriebalanser; och i öfrigt allt, som till ett tillförlitligt omdöme om statsverkets tillstånd och förvaltning kan anses erforderligt; och

böra revisorerna, utan att, så vidt omständigheterna medgifva, förbigå detaljerna, hufvudsakligen granska dispositionerna, förvaltningen och resultaten på det hela.

§ 15.

Finna revisorerna sig för sina göromål behöfva af någon Konungens embetsman eller af något statens verk eller inrättning inhemta muntlig eller skriftlig upplysning, begäre genom sin ordförande hos statsministern eller, om denne är tjenstledig, hos statsrådets äldste i tjenst varande ledamot Konungens befallning till vederbörande att meddela den äskade upplysningen.

§ 16.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af statsverket, skall åtföljas af tabeller till jemförelse mellan statsinkomsternas beräknade och influtna belopp under revisionsåret samt mellan de i stat uppförda anslagen och de verkliga utgifterna för samma tid, utvisande öfverskott eller brist på hvarje titel och på det hela.

I denna berättelse skall äfven anmälas:

a) om revisorerna finna något af Riksdagen fastställt anslag vara öfverskridet eller draget till annat ändamål än det af Riksdagen föreskrifna;

b) hvad i öfrigt är att erinra vid statsförvaltningen; och

c) om, sedan revisorerna begärt Konungens befallning till embetsman eller styrelse att gå revisorerna till handa med begärd upplysning, sådan befallning icke blifvit meddelad, eller om revisorerna anse någon sin rättighet såsom Riksdagens ombud på annat sätt vara för nära träd.

§ 17.

Berättelsen öfver revisionen af statsverket skall upprättas i två exemplar, af hvilka det ena skall öfverlemnas till Konungen och det andra till fullmäktige i riksgäldskontoret.

2. *Angående revision af riksbanken.*

§ 18.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde mottaga följande berättelser, nemligen:

a) af bankofullmäktige dels om bankens tillstånd, rörelse och förvaltning i dess helhet och dels angående Tumba pappersbruk; samt

b) af styrelserna öfver afdelningskontoren om dessa kontors rörelse och förvaltning.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar tillhandahållas revisorerna i riksbanken.

§ 19.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksbankens tillstånd i alla dess delar samt huru densamma blifvit styrd och förvaltd efter den tid, som senast församlade revisorers och bankoutskotts granskning omfattat;

b) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren vid bankens embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande lagar, ordningar, stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

c) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfvat rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, böra vidtagas;

d) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige och styrelseledamöter vid afdelningskontoren, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

e) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

f) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i frågor om tjänsters tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 20.

Revisorerna vare det förbjudet att ingå i något slags disposition af bankens medel.

§ 21.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af bankoverket, skall innehålla upplysning om bankens ställning samt uppgift dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksbanken.

§ 22.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksbanken.

3. Angående revision af riksgäldskontoret.

§ 23.

Revisorerna ega att vid sitt första sammanträde af fullmäktige i riksgäldskontoret mottaga fullmäktiges berättelse om detta verks tillstånd och förvaltning i dess helhet.

Öfriga för revisionen erforderliga handlingar och räkenskaper skola på requisition tillhandahållas revisorerna, värdehandlingar dock endast i riksgäldskontoret.

§ 24.

Det åligger revisorerna:

a) att granska riksgäldskontorets tillstånd i alla dess delar samt huru detsamma blifvit styrdt och förvaltadt efter den tid, som senast församlade revisorers och statsutskotts granskning omfattat;

b) att härvid undersöka, om detta verk kommit i behörigt åtnjutande af de åt detsamma anvisade inkomster och tillgångar samt om verkställda utbetalningar varit öfverensstämmande med gällande beslut och föreskrifter;

c) att härvid noga tillse, huruvida fullmäktige samt riksgäldskontorets embets- och tjenstemän stält sig de för detta verk gällande stadgar och reglementen till efterrättelse samt behörigen iakttagit och vårdat hvad dem för öfrigt ålegat eller varit anförtrodt;

d) att, derest något skulle finnas vara försummadt eller eljest kräfva rättelse, härå fästa fullmäktiges uppmärksamhet och derjemte anmäla förhållandet hos Riksdagen samt föreslå de åtgärder, som, till vinnande af behörig verkställighet eller rättelse härutinnan, anses böra vidtagas;

e) att dessutom till laga beifran af vederbörande befordra så beskaffade förseelser af fullmäktige, att revisorerna anse åtal med anledning deraf böra ofördröjligen anställas;

f) att öfver sådana frågor, om hvilka fullmäktige kunna vilja rådgöra med revisorerna, meddela fullmäktige sina åsikter och yttranden; samt

g) att, om anledning dertill skulle förefinnas, göra erinringar mot fullmäktiges åtgärder och beslut i fråga om tiensterns tillsättande samt löners och pensioners beviljande.

§ 25.

Med undantag af de i ofvanstående §§ 5 och 11 omförmälda arvoden och ersättningar må revisorerna icke ingå i något slags disposition af riksgäldskontorets medel.

§ 26.

Den berättelse, som revisorerna, jemlikt § 6 här ofvan, skola upprätta öfver revisionen af riksgäldskontoret, skall innehålla upplysning om riksgäldskontorets ställning samt tillkännagifvande, dels om något varit att erinra mot dess förvaltning och dels om revisorerna för sin del anse ansvarsfrihet böra beviljas fullmäktige i riksgäldskontoret.

§ 27.

Den i näst föregående paragraf omförmälda berättelsen skall af revisorerna öfverlemnas till fullmäktige i riksgäldskontoret.

b) att Riksdagen, vid bifall till utskottets hemställan under mom. a), må upphäfva de nu gällande instruktionerna för Riksdagens revisorer af statsverket enligt kongl. kungörelsen den 17 maj 1867 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 25 maj 1869, af bankoverket enligt kongl. kungörelsen den 29 maj 1874 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 19 maj 1876 samt af riksgäldverket enligt kongl. kungörelsen

den 22 maj 1868 med deri sedermera verkställd ändring enligt kongl. kungörelsen den 19 maj 1876, äfvensom det enligt kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 till nämnda instruktioner fogade tilläggsstadgande; och
c) att Riksdagen må vid anmälan hos Kongl. Maj:t af Riksdagens beslut vid mom. a) och b) anhålla om offentliggörande af den nya instruktionen i vanlig ordning.

Stockholm den 14 maj 1892.

På det sammansatta utskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Herr *Ekenman* har anhållit att få antecknadt, att han icke inom utskottet deltagit i slutbehandlingen af det i detta utlåtande omförmälda ärende.
